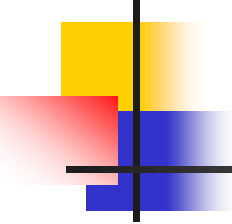

روشهای گردآوری اطلاعات

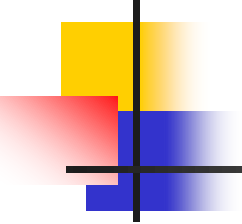
اهداف روش جمع آوری اطلاعات

- روشهای گردآوری داده ها را از هم تمیز داده و مزایا و معایب هر یک را بیان نمایید .
- زمان و نحوه استفاده از این روشها را در یک پژوهش خاص بیان کنیم .
- مزایای ترکیب چند روش گردآوری داده ها را بیان کنید .
- مراحل مختلف طرح پرسشنامه را تمیز دهید.

ادامه:

- روش درست تدوین پرسشنامه را نشان دهید.
- انواع تورش را در گردآوری داده ها بیان نماید .
- روش مناسب گردآوری داده ها را برای طرح پژوهش خود تعیین کنید .
- ابزار لازم برای گردآوری داده های مورد نیاز را آماده کنید .

جمع آوری اطلاعات

- 1- پرسشنامه
- ۲- مشاهده
- ۳- مصاحبه
- ۴- استفاده از اطلاعات موجود
- ۵- روشهای متکی بر موافقت عمومی (در مطالعات کیفی آماده می شود).

معیار انتخاب روش

- با توجه به خصوصیت، روش و اهداف عملی بودن برای پژوهشگر (پرسنل، مهارت، زمان، وسائل کار، بودجه)
- عملی بودن برای آزمودنی (ایجاد نگرانی، قابل قبول، عوارض)
- قابلیت بکارگیری در جامعه پژوهش (اعتماد و اعتبار)
- ترکیب روشهای گوناگون

پرسشنامه

- پرسشنامه حاوی مجموعه ای از سؤالات است که پاسخگو به گونه ای کتبی به آنها پاسخ می دهد .
- ابزاری که در آن سؤالات بصورت کتبی ارائه می گردد و واحد پژوهش پاسخها را خود می نویسد .

مواقع بکارگیری

knowledge

■ دانش

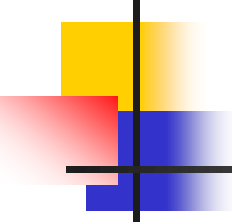
Attitude

■ نگرش یا طرز تفکر

Practice

■ رفتار

معیار هایی که قبل از تعیین پرسش نامه باید تعیین گردد:

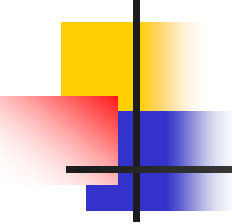

- تعیین هدف و معیارهای دستیابی به آن

- تعیین متغیرها (مستقل، وابسته، مخدوش کننده)

- در نظر گرفتن دانش درک سطح اجتماعی نمونه

- داشتن اطلاعات وسیع در مورد موضوع مربوطه

قبل از طرح پرسشنامه :

■ چه چیز را می خواهیم بدانم

■ از چه جمعیتی پرسیم

■ چگونه تجزیه و تحلیل کنم

انواع پرسشنامه :

Open

■ باز

■ بسته

Close

پرسشنامه باز:

■ حسن :

- جواب واقعی تر ، به زبان خودد می نویسد
- امکان اضافه کردن سوال و پاسخ جدید هست
- حالت القاء ندارد ، اثر گذاری بر پاسخ گو
- نکات جدید و تازه
- اعتبار بیشتر

معایب :

- عدم درک سوال ، پاسخ پرت و پلا
- فراموش کردن برخی جنبه ها
- تجزیه و تحلیل وقت گیر

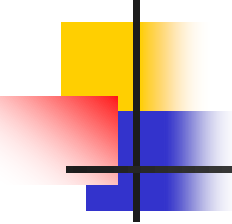
پرسش نامه بسته :

■ حسن :

- ثبت سریع پاسخ
- استخراج و تجزیه و تحلیل آسان
- امکان طبقه بندی

■ عیب :

- پاسخ تا حدی القایی
- طبقه بندی و مقیاس نامناسب

بهترین روش:

ترکیب

هر دو روش

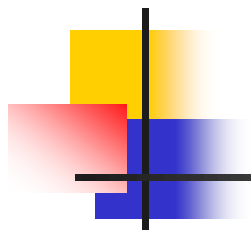
نکات کلیدی برای ساختن یک پرسش نامه :

- ظاهر زیبا و جذاب داشته باشد
- مقدمه ای برانگیزاننده (معرفی ، اهداف)
- راهنمایی برای کاربرد داشته باشد
- کوتاه و خلاصه باشد (حد اکثر 30 دقیقه)
- سوالات واضح، روشن ،گویا و بدون ابهام
- فرم پرسش نامه نظم و ترتیب مناسب داشته باشد

ادامه :

- کلیه متغیرهای مطالعه را پوشش دهد
- پاسخها را القاء نکند
- هر بار فقط یک مفهوم پرسیده شود (دو وجهی نباشد)
- از منفی مضاعف پرهیز شود .
- حالتی برای پاسخهای پیش بینی نشده داشته باشد
- مقیاس مناسب برای طبقه بندی ، اندازه گیری یا سنجش متغیر

- از پیش فرض نا مطمئن پرهیز شود
- زیر نکات مهم خط کشیده شود
- پرسش حساس کنترل مضاعف شود
- محرمانه ماندن اطلاعات مطرح شود (پرسشنامه بی نام)
- پاسخها نیاز به محاسبه و تفحص نداشته باشد
- از سوالات مشکل آفرین اخلاقی پرهیز شود
- فهرست کردن و خلاصه بندی و جدول بندی آسان باشد

ادامه :

- پژوهش توسط فرد یا یک مؤسسه معتبر تأیید شود
- بهتراست ابتدا همکاری مدیران جذب گردد
- فهم مشابه مصاحبه کننده و مصاحبه شونده از سوالات
- امتحان پرسشنامه قبل از شروع طرح **PILOT**
- در صورت کاربرد کامپیوتر کد گذاری مناسب داشته باشد
- ارسال پستی پرسشنامه ،تقاضای اعاده پاکت و تمبر و آدرس و دستور العمل کاربرد

چرا پرسشنامه :

- محاسن پرسشنامه :
- سریع و آسان
- عده زیادی را در مدت کوتاهی پوشش میدهد
- تقسیم راحت
- تجزیه و تحلیل آسان
- پاسخگو مخفی می ماند- احتمال صداقت وجود دارد
- نیاز به مصاحبه گر ندارد
- پاسخگو از نظر زمان تحت فشار نیست

عیوب:

- عمق مطالب را نمی توان سنجید
- بعضی سؤالات را جواب نمی دهد
- گاهی گران است
- عده ای نمی توانند شرکت کنند
- تحلیل سؤالات بی پاسخ مشکل است
- اصلاً ً بعضی سؤالات بصورت کتبی قابل طرح نیست
- گاهی عودت پاسخنامه طول می کشد

مراحل طراحی پرسشنامه

پیش نویس

محتویات

توالی و سازماندهی

بررسی استخوان بندی و امکان تجزیه و تحلیل

روشهای بکارگیری

- 1- از طریق پست
- 2- توزیع جمعی
- 3- تقسیم تک به تک

مصاحبه

- روش گردآوری که از واحدهای پژوهش، اطلاعات بصورت گفتاری کسب می گردد.
- مصاحبه شونده بصورت فردی یا گروهی پرسش می شود.

انواع مصاحبه

- مصاحبه قابل انعطاف
- مصاحبه با استفاده از صورت ثابت سؤالات
- روشها:
- الف - رودررو ب- تلفنی ج- رایانه

مصاحبه

- موارد:
- جمعیت خاص
- اطلاعات عمیق با جزئیات یا موارد محرمانه و خاص،
- اطمینان از تکمیل گزینه ها
- توجه به وضعیت عاطفی-روانی

تکنیک

- طرح ریزی قبلی برنامه مصاحبه
- استفاده از مصاحبه گر کار دان و علاقه مند
- آشنا نمودن مصاحبه گران با علل و محتوای ابزار
- نزدیکی فرهنگ مصاحبه گر با واحد

ویژگیهای مصاحبه گر

- علاقه مند به تحقیق و قدرت برقراری ارتباط و ایجاد اطمینان
- آشنا به آداب اجتماعی و فرهنگ و آداب و رسوم جمعیت مورد مطالعه
- آشنائی با هدف تحقیق و دانستن منظور نظر سوالات و قدرت
- تشویق برای بروز پاسخ عمیق تر
- بیطرفی هدایت بموقع و رفع ابهامات

نکات مهم

- آغاز با روش دوستانه در مورد موضوع مورد علاقه واحد
- مصاحبه در زمان و مکان مناسب
- جلب اعتماد و اطمینان و همکاری
- اطمینان دادن در مورد محرمانه ماندن اطلاعات

مزایا و معایب مصاحبه

■ حسن :

■ عدم حذف بی سوادان- عدم پاسخگویی-رفع ابهام-
صداقت بیشتر

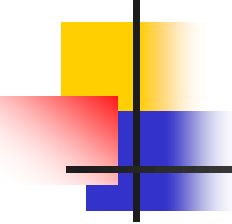
■ عیب:

■ وقت گیر، نیاز به مصاحبه گر، گران ، تحلیل مشکل تر

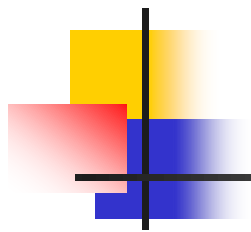
■ محدودیت در جمعیت زیاد

■ سوگیری

مشاهده

روشی که در آن رفتار و مشخصات موجودات زنده ، اشیاء
پدیده هاییکه به صورت سیستماتیک انتخاب شده اند
ملاحظه و ثبت می گردند 0
(چشم مهمترین ابزار)

- مشاهده عینی یک حادثه "رفتار انسان"
- معاینه بالینی
- کاربرد دستگاه های پیچیده
- گرفتن نمونه های زیست شیمیایی یا میکروب شناسی
- مشاهده درمورد اشیاء
- مشاهده با استفاده از مقیاس معین مثل (اندازه گیری)

انواع مشاهده

■ مشاهده مشارکتی

■ مشاهده غیر مشارکتی

مستقیم یا غیر مستقیم

امکان استفاده از عکس ، اسلاید، فیلم، نوار

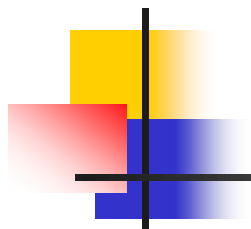

نکات مهم

- دقیق و تخصصی و براساس هدف
- تعریف عملیاتی رفتار یا متغیر مورد سنجش
- سیستماتیک
- مشورت با متخصصین برای تعیین ابزار
- ثبت دقیق مشهودات باروش مناسب
- پرهیز از تعصبات یا تمایلات مشاهده گر

- توجه به عوامل محیطی
- بررسی ویژگی های فردی مشاهده گر
- آموزش کافی مشاهده گران (مشاهده گر ماهر)
- بررسی سریع نتایج
- گزارش دشواریها و نقاط ضعف (محدودیتها)
- استفاده از وسایل کمکی مانند فیلم ، عکس ، اسلاید

محاسن مشاهده

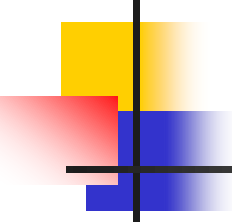

- مزایا:
- جمع آوری اطلاعات در زمان کوتاه
- بالا بودن اعتبار (اطمینان)
- سادگی نظارت در صحت و سقم
- امکان بررسی جزئیات

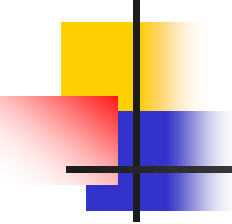
معایب

- مزاحمت وجود مشاهده گر
- محدودیت دامنه و کاربرد مشاهده
- احتمال پیش دآوری مشاهده گر
- عدم توانایی در گزارش واقعه
- خطرات تغییر پذیری
- الف- مشاهده گر
- ب- شرکت کننده
- ج- ابزار

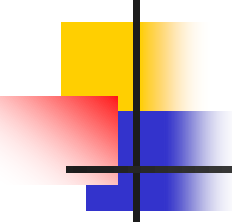
BIAS

- MEASUREMENT BIAS
- INSTRUMENTAL ERROR
- OBSERVATIONAL- BIAS
- INTRA – OBSERVER
- INTER- OBSERVER

استفاده از منابع مستند

- گواهی فوت... گزارش بیماری ها
- پرونده های بیمارستانی ... گزارش پلیس
- پرونده های بهداشتی و بالینی ... گواهی تولد
- پرونده دبستان و غیره

-
- قبل از کاربرد به این نکات توجه شود :
 - اعتبار و دقت این اطلاعات چقدر است
 - توجه کنید اطلاعات دست دوم است
 - امکان خطا بصورت اشکال در خواندن دست نوشت یا شکار اطلاعات وجود دارد
 - برای تحقیق نوشته نشده گزارش پزشکی یا اداری است
 - بنابراین محتاطانه مورد استفاده قرار گیرد